

Gasgrid Finland Oy

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA-MENETTELYN) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA, METAANIN YHDYSPUTKEN RAKENTAMINEN, TAMPERE JA KANGASALA

HANKE

Metaanin yhdysputken rakentaminen, Tampere ja Kangasala

HANKKEESTA VASTAAVA

Gasgrid Finland Oy, Keilaranta 13–19 B, 02150 Espoo

ASIAN VIREILLETULO

Gasgrid on pyytänyt 26.9.2025 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (jäljempänä ELY-keskus) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) 13 §:ssä tarkoitettua päätöstä siitä, tuleeko metaanin yhdysputken rakentamiseen Tampereen Tarasten ja Kangasalan Ohtolan välillä soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely). YVA-menettelyn soveltamisharkintapäätöksen tueksi on laadittu ympäristöselvitys, jossa on esitetty hankkeen perustiedot, ympäristön nykytilan kuvaus sekä arvio ympäristövaikutuksista.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeen kuvaus ja sijainti

Gasgrid Finland Oy (myöhemmin Gasgrid) suunnittelee metaanin jakeluputken rakentamista Tampereen kaupungin ja Kangasalan kaupungin alueille välille Taraste-Lentola-Ohtola. Putken ulkohalkaisija on DN315 ja linjan kokonaispituus on noin 14 km. Kaasuputken käyttöpaine on 8 Bar. Suunnitellun putken käyttöoikeusrajoitusalue on 5 metriä. Putki liitetään Tampereen Tarasten teollisuusalueen metaanintuotantolaitoksiin.

Maakaasun jakeluputkiston sijainnin suunnittelussa on huomioitu alueen topografia, kaavoitus, muinaismuistot ja ympäristöarvot, olemassa olevat vesihuollon putkistot, tele- ja sähkökaapelit sekä kaukolämpöputkistot. Johtolinja toteutetaan PE-putkena, joten sen sijoittaminen avojohtojen vierialueelle on mahdollista. Johtolinja sijoittuu pitkälti Fingridin avojohtojen maastokäytävään, josta on sovittu sidosryhmäneuvotteluissa Fingridin kanssa.

17.11.2025

Linja on pyritty mahdollisuuksien mukaan sijoittamaan peltoalueille. Metsäisten alueiden osalta linjan sijainniksi on valittu ensisijaisesti reittejä, joihin peruskarttatarkastelun perusteella sijoittuu raitti tai polku. Putkiston sijainnissa on väistetty alueella sijaitsevia soita ja lammet sekä niiden välittömät rantavyöhykkeet. Kallioisille alueille rakentamisen määrää on vähennetty sijoittamalla linjaa GTK:n maankamara-aineiston perusteella kallioalueiden välisiin maastokäytäviin.

Tampereen Tarasteen teollisuusalueen eteläpuolelle sijoitetaan kaasun määrämittausasema. Määrämittausaseman edellyttämä tontti hankitaan Tampereen kaupungilta. Kangasalan Mulkahaisen venttiiliasemalle tehdään uusi liitos nykyiseen PE315 kaasuputkeen. Venttiiliaseman muutos ja tilantarve suunnitellaan toteutussuunnitteluvaiheessa.

Hankkeesta vastaavan arvio ympäristövaikutuksista

Vaikutusten arvioinnin yhteenvedon perusteella hankkeesta muodostuvat merkittävimmät vaikutukset arvioidaan kohdistuvan luontokohteisiin sekä huomionarvoiseen kasvilajistoon, EU:n luontodirektiivin liitteen (IV(a)) lajeista liito-oravaan ja viitasammakkoon sekä hyönteisistä tummaverkkoperhoseen. Muut vaikutukset arvioidaan vähäisiksi tai ei vaikutuksia laisinkaan.

Ympäristöselvityksessä on vaikutustyypeittäin laadittu yhteenvedot, joissa on arvioitu vaikutusten lisäksi myös haitallisten vaikutusten ehkäisemisen ja lieventämisen keinoja. Rakentamisen ja käytön aikaisia vaikutuksia on koostettu ympäristöselvityksen yhteenvedotaulukkoon.

Vaikutukset luonnonympäristöön

Lähimmät Natura 2000 -alueet sekä muut suojelualueet sijaitsevat riittävän etäällä suunnitellusta putkilinjasta, jolloin vaikutuksia niihin ei arvioida aiheutuvan.

Suunnitellulle putkireitille osuu arvokkaita kasvillisuuskohteita, mutta kaikki arvoluokan 1 kohteet on kierretty suunnitteluvaiheessa, joten luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisia poikkeuslupia ei katsota tarpeelliseksi. Ilmarisen metsä 2-luonnonsuojelualue tulee huomioida erityisen huolellisesti hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, ja rakennusaikainen puuton alue tulee pitää mahdollisimman kapeana. Putkilinja kulkee myös monen arvoluokan 3 ja arvoluokan 4 kohteiden läheltä tai poikki. Monessa näissä kohteissa on suositeltavaa pitää rakennusalue mahdollisimman kapeana. Tarkemmat suositukset on annettu jokaisen arvokohteen osalta erikseen. Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin arvioidaan kokonaisuutena kohtalaisiksi. Jos putkireitti pysyy nykyisellään, kasvillisuusselvityksiä olisi tarpeen tehdä linjan pohjoisosissa kohdissa, jossa reitti on muuttunut.

Lahokaviosammalen (rauhoitettu laji, LSL 74 §) itujuvärsyryhmiä osuu linjalle runsaasti. Lahokaviosammaleksiintymät tulee kiertää, jotta poikkeuslupan hakeminen voidaan välttää. Nykyinen linjaus osuu lahokaviosammalen

17.11.2025

itujyväsyryhmiin pohjoisosissa. Vaikutukset laho-kaviosammaliin arvioidaan kohtalaisiksi. Esiintymät kiertämällä vaikutukset olisivat vähäisiä tai niitä ei muodostuisi lainkaan.

Putkireitti sijoittuu sen keskiosissa ELY-keskuksen rajaaman liito-oravan reiviin läpi. Pesäpuut kiertämällä poikkeuslupan (LSL 83 §) hakeminen voidaan todennäköisesti kuitenkin välttää, sillä putken rakentamisen ei arvioida muuttavan alueen rakennetta liito-oravalle soveltumattomaksi. Linjan pohjoisosassa, jossa liito-oravaselvitystä ei vielä ole tehty, liito-oravan mahdolliset pesäpuut tulee kartoittaa maastossa ennen rakennustoimiin ryhtymistä. Putken kohdalla oleva puuton alue putken toiminnan aikana on kuitenkin niin kapea, ettei se huomattavasti häiritse liito-oravan kulkuyhteyksiä. Hankkeen vaikutukset liito-oravaan arvioidaan kohtalaisiksi, sillä putki sijoittuu liito-oravan elinalueille.

Linnuston osalta poikkeuslupia ei tarvita, eikä putkilinja kulje arvokkaiden linnustokohteiden poikki. Rakentaminen kuitenkin suositellaan tekemään pesimäajan ulkopuolella, jotta häiriöt linnustoon voidaan minimoida. Kokonaisuutena vaikutukset linnustoon ovat vähäisiä, jos rakennustyöt suoritetaan pesimäajan ulkopuolella. Pesimäaikana rakennettaessa vaikutukset voivat nousta jopa suuriksi.

Viitasammakon osalta poikkeuslupia ei tarvita, sillä nykyinen putkilinjaus ei osu viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikoille. Vaikutukset viitasammakkoon arvioidaan vähäisiksi ja ne aiheutuvat lisääntymispaikkoihin kohdistuvasta lisääntyvästä reunavaikutuksesta ja rakennusaikaisesta melusta, joka voi haitata lajin lisääntymistä rakentamisaikana.

ELY-keskuksen aineistojen mukaan putkilinjan varrelle osuu tummaverkkoperhoselle (erityisesti suojeltava laji, LSL 77 § ja rauhoitettu laji, LSL 70 §) soveltuvia elinympäristöjä ja kulkureittejä (kartat viranomaisliitteessä). Poikkeuslupaa rajattujen alueiden läpi kulkemiseksi ei tarvita, mutta soveltuvat alueet suositellaan kierrettäväksi. Vaikutukset tummaverkkoperhoseen arvioidaan korkeintaan kohtalaisiksi, sillä putki heikentäisi tummaverkkoperhoselle mahdollisesti soveltuvaa elinympäristöä. Jos alueet kierretään, vaikutukset tummaverkkoperhoseen ovat korkeintaan vähäisiä.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohja- ja pintavesiin

Kaivannon rakentaminen aiheuttaa vaikutuksia maaperään työn aikana. Putkea rakennettaessa poistetaan maa-aineksia ja korvataan niitä yleensä muualta tuoduilla aineksilla. Kaivutöiden aikana maalajit voivat sekoittua, joka voi vähäisissä määrin vaikuttaa maaperän kasvuolosuhteisiin. Vaikutus arvioidaan lyhytaikaiseksi ja sitä voidaan vähentää siirtämällä pintamaat erilleen. Rakentamistekniikalla, esim. kaivantosuluilla, voidaan ehkäistä maaperän fysikaalisen, kemiallisen tai mikrobiologisten ominaisuuksien merkittävää muuttumista. Työmaatiet ja raskaat työkoneet voivat jonkin verran tiivistää maata.

17.11.2025

Valtateiden, katujen ja rautatien alitukset toteutetaan ensisijaisesti suuntaporauksella tai tunkkaamalla. Vähäisempien liikenneväylien alitukset voidaan rakentaa aukikaivamalla. Alitusten rakennusmenetelmä suunnitellaan toteutussuunnittelun yhteydessä ja alituksille haetaan tarvittavat luvat viranomaisilta. Työn suorituksesta aiheutuu meluhaittaa ja olosuhteista riippuen pölyhaittaa. Alitusporauksen tai tunkkaamalla rakennettavan alituksen arvioitu kesto on n. 5 työpäivää / kohde.

Suunniteltu putkilinjaus sijaitsee kokonaisuudessaan Etelä-Pirkanmaan - Kanta-Hämeen arseeniprovinssissa, jolle on tyypillistä keskimääräistä suuremmat luontaiset arseenipitoisuudet. Kangasala kuuluu alueeseen, jossa esiintyy paikoin luontaisesti suuria arseenipitoisuuksia sekä kallio- että maaperässä. Luontaisesti suurten arseenipitoisuuksien alueella arseenia on usein eniten maaperässä lähellä kalliopintaa. Näillä alueilla arseenista ei usein aiheudu merkittävää terveysriskiä, ellei luonnon tasapainoa häiritä esimerkiksi suurilla maansiirto- tai louhintatöillä. Tällaisten töiden yhteydessä tulee varmistaa, ettei arseenia kulkeudu pinta- ja pohjavesiin. Runsaasti arseenia sisältävän juomaveden pitkäaikainen käyttö voi olla terveydelle haitallista. Suomessa sisäilman radonpitoisuudet ovat korkeampia kuin useimmissa muissa maissa geologian, rakennustekniikan ja ilmaston vuoksi. Suurimmat pitoisuudet esiintyvät eteläisen Suomen alueella. Mitä suurempi on alueen maaperän uraanipitoisuus, sitä suurempia radonpitoisuuksia siellä esiintyy asunnoissa. Radonia esiintyy erityisesti hyvin ilmaa läpäisevillä sora- ja hiekkaharjuilla, jotka ovat myös Kangasalle ominaisia. Rakennushankkeeseen ryhtyessä alueen arseeni- ja radonpitoisuudet on tärkeä selvittää. (Lähde: *Kangasalan ympäristön tila 2013*).

Arseeniriskialueella kasvillisuuden poistaminen, pintamaan käsittely ja hulevesien johtaminen voivat lisätä eroosiota ja edistää arseenin päätymistä hulevesien mukana vesistöön ja pohjaveteen. Lentolan pohjoispuolella putkilinja sijoittuu suurelta osin voimajohtoauealle ja kallioiseen maastoon. Putken kaivamisen yhteydessä syntyvät kaivumassat on analysoitava arseenin osalta ja sijoitettava vastaanottopaikkaan, jossa arseenin kynnysarvoa mahdollisesti korkeampi luontainen taustapitoisuus on hyväksyttyä, ellei niitä uudelleen käytetä saman kiinteistön alueella.

Putkilinja risteää mustaliuske-esiintymien kanssa, mutta niillä ei arvioida olevan lähtökohtaisesti vaikutuksia, koska putkikaivannot ovat matalia eikä pohjaveden pintaa ole tarpeen laskea. Kaivumaat pyritään palauttamaan takaisin kaivantoon. Louheet kuljetetaan alueelta pois ja loppusijoitetaan asianmukaisesti.

Jos rakentamisen aikana havaitaan mahdollista maaperän pilaantuneisuutta, josta merkinä voivat olla esim. epäilyttävä väri tai öljyinen haju, asia on selvitettävä ottamalla näyte läjituskelpoisuuden selvittämiseksi. Mahdollisesta pilaantuneisuudesta on ilmoitettava välittömästi kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille sekä ELY-keskukseen. Kaivamisen yhteydessä maan muokkaustoimenpiteet saavat haitta-aineita liikkuvampaan muotoon. Mikäli kaivutyön yhteydessä

17.11.2025

havaitaan maaperän pilaantuneisuutta, ensisijaisena vastuullisena tahona pidetään pilaantuneisuuden aiheuttajaa. Karpalo -tietokannan mukaan putkireitin kanssa samalle kahden kiinteistön alueelle sijoittuu yhteensä kolme mahdollista pilaantuneen maaperän pistettä. Pisteet sijaitsevat Lentolan alueen pohjoispuolella. Mahdollisten pilaantuneiden maiden tilanne näiden pisteiden osalta on tarpeen selvittää tarkemmin ELY-keskukselta / kunnalta.

Hankkeella ei lähtökohtaisesti ole vaikutuksia pohjavesille tai lähteille. Lähin luokiteltu pohjavesialue sijaitsee noin 10 metrin etäisyydellä suunnitellusta putkilinjasta. Kyseessä on 2-luokan pohjavesialue. Rakentamisessa huomioidaan pohjaveden pinnantas.

Putken rakentaminen voi aiheuttaa lyhytaikaisesti samentumaa ja kiintoaineksen vapautumista ojissa, mutta haitta on väliaikaista ja merkitykseltään vähäistä.

Maisema, kulttuuriympäristö ja arkeologinen kulttuuriperintö

Paikallinen muutos maisemaan on putkilinjan välittömässä lähiympäristössä rakentamisen aikana, kun puustoa poistetaan noin 20–30 metrin levyiseltä alueelta. Puuston poisto ei aiheuta merkittäviä uusia avomaisemia tai näkymäsuuntia. Lähimmät arvokkaat maisema-alueet sekä muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet sijaitsevat niin etäällä putkilinjasta, ettei vaikutusta näihin synny edes rakennusaikana.

Maankäyttö ja kaavoitus

Kaasuputken rakennustyölle varattavan työalueen leveys on pääosin 20–35 m. Herkkien kohteiden kohdalla, jossa puuston kaatoa tulee välttää, voidaan työaluetta lyhyillä osuuksilla kaventaa 10–15 m levyiseksi. Pelto- ja niittyalueilla työalueen leveytenä käytetään 30–35 m ja rakennettavan kaasuputken ympäristövaikutukset rajoittuvat rakentamistyön aikaiseen haittaan. Olemassa olevien raittien ja metsäteiden sekä liikennealueiden osalta puustosta vapaa vyöhyke levenee noin 10–15 m. Metsä-alueelle rakennettaessa työalueen laajuus, josta puut poistetaan rakennustöiden yhteydessä, on noin 20 m.

Rakentamisen jälkeen alue pellot ja niityt ennallistetaan ja peltoalueita voidaan edelleen käyttää viljelyskäytössä. Käytön aikainen pääasiallinen vaikutus maankäyttöön on maakaasuputken asettamat maankäyttörajoitteet putkilinjalla ja sen läheisyydessä. Rakentaminen ja tavarain varastointi putkilinjalla ei ole sallittua ja minimietäisyydet lähimpiin rakennuksiin on määritelty valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen (551/2009) mukainen suojaetäisyys lähimpiin rakennuksiin 8 Bar PE315-putkelle on 4 metriä. Metsään sijoittuva putkilinja on pidettävä avoimena pysyvän käyttöoikeusalueen (5 m) leveydeltä. Putken omistaja vastaa kunnossapidosta ja kasvillisuuden poistosta.

Kaasuputken kulmapisteet merkitään merkintäpylväillä, joista aiheutuu vähäistä haittaa viljelyskäytössä oleville pelloille. Mahdollisista kaivu- tai

17.11.2025

louhintatöistä, jotka sijoittuvat lähemmäs kuin 25 m päähän kaasuputkesta on sovittava erikseen putken omistajan (Gasgrid Finland Oy) kanssa.

Putken suunniteltu linjaus kulkee pääosin harvaan asutuilla alueilla sekä johtoukeilla ja ulkoiluteiden varsilla. Hanke ei ole ristiriidassa olemassa olevan muun maankäytön kanssa. Rakentaminen voi hetkellisesti aiheuttaa haittaa kaavanmukaiselle maankäytölle.

Putkireitti kulkee kahden vireillä olevan osayleiskaavan ja yhden vireillä olevan asemakaavan alueella luo-merkinnällä rajatun alueen läpi. Näiden lisäksi putkireitti kulkee yhden voimassa olevan asemakaava-alueessa merkityn luo-kohteen läpi sekä sivuaa toista luo-kohdetta. Nämä kohteet on tunnistettu myös suunnittelun aikana tehdyissä luontoselvityksissä Olkahisen vireillä olevaa asemakaavaa lukuun ottamatta. Näiden osalta on annettu tarkemmat vaikutusarviot ja suositukset. Olkahisen vireillä olevaan asemakaavaan rajatut luo-alueet ovat Luopas-opasta laajempia rajauksia eikä hankkeella ole todennäköisesti vaikutusta niihin.

Ihmisen elinolot ja viihtyvyys

Rakentamisesta voi aiheutua tilapäistä melua ja raskas liikenne lähialueella voi hieman lisääntyä. Putkilinjauksen rakennustyöt kestävät noin puoli vuotta. Maa-ainesten tai materiaalin kuljetus työmaalle sekä kaivutyöt ovat suurimmat häiriövaikutusten aiheuttajat. Nämä työvaiheet kestävät kerrallaan arviolta muutaman viikon. Yksittäisiä teitä voidaan joutua käyttämään usein. Kevyen liikenteen väylille joudutaan tekemään työnaikaisia kiertoreittejä.

Rakennustyömaalla ja teillä mahdollisesti syntyvää lyhytaikaista ja paikallista pölyhaittaa voidaan tarvittaessa ehkäistä teitä kastelemalla. Asiaton liikkuminen työmaa-alueella on turvallisuussyistä kielletty, mutta kulku sen ylitse tai kiertotie pyritään järjestämään.

Käytön aikana kaasuputki ei aiheuta haittaa ihmisten elinoloihin tai viihtyvyyteen. Normaaliolanteessa putki ei aiheuta melua tai muita päästöjä. Putki ei rajoita kulkemista jalan ja muu liikenne voi jatkaa rakentamisen jälkeen normaalisti sekä teillä että määrätyillä ylityspaikoilla. Putkilinjaa ei saa ylittää raskailla koneilla muualta tähän tarkoitettujen ylityspaikkojen kohdalta, jotka on merkitty putkilinjalle.

Hankkeesta vastaavan näkemys YVA-menettelyn tarpeesta

Arvioinnin perusteella maakaasuputken rakentamisesta ei todennäköisesti aiheutuisi, ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne, laadultaan tai laajuudeltaan sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka kokonaisuutena olisivat rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa mainittujen hankkeiden merkittäviin ympäristövaikutuksiin.

Hankkeesta vastaavan mielestä, ympäristöarvot pystytään tunnistamaan edellä mainituilla selvityksillä ja ne pystytään ottamaan huomioon

17.11.2025

hankkeen jatkosuunnittelussa. Siten hankkeesta vastaavan näkemys on, että hankkeeseen ei olisi tarpeen soveltaa YVA-menettelyä.

ASIAN KÄSITTELY ELY-KESKUKSESSA

Viranomaisten kuuleminen

Ennen päätöksen tekemistä viranomaistahoilta on pyydetty lausunnot 21.10.2025 mennessä. ELY-keskus on kuullut YVA-lain 13 §:n 1 momentin nojalla hankkeesta seuraavia viranomaistahoja: Kangasalan kaupunki, Tampereen kaupunki, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Pirkanmaan ELY-keskus / L-vastuualue, Pirkanmaan pelastuslaitos, Fingrid Oyj ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes.

Seuraavassa yhteysviranomaisen laatimat tiivistelmät annetuista lausunnoista:

Kangasalan ympäristönsuojeluviranomainen ei katso tarpeelliseksi YVA-menettelyn soveltamista hankkeessa. YVA-menettelyn soveltamisharkintapäätöksen tueksi laaditussa ympäristöselvityksessä tunnistettujen ja kuvattujen luontoarvojen sekä Kangasalan kaupungin omien luontotietojen tarkastelun perusteella kaasuputken rakentamisesta aiheutuu mahdollisia ympäristövaikutuksia, mutta vaikutusten ei kuitenkaan arvioida olevan laajuudeltaan ja merkittävyydeltään sen suuruisia, että YVA-menettelyn soveltamistarve ylittyisi. Metaanin yhdysputken rakentamisen tarkemmassa suunnittelussa on selvittävä ja huomioitava kaasuputken linjauksen läheisyydessä olevat luontoarvot sekä esitettävä suunnitelma niihin kohdistuvien haittojen ehkäisemisestä.

Tampereen kaupunki on lausunnon antamisen pohjana käyttänyt ympäristöselvitystä sekä Haapakorven asemakaavan (8508) valmisteluaineistoa ja selvityksiä. Merkittävimmät hankkeen kielteiset ympäristövaikutukset kohdistuvat alueen erityislajistoon ja elinympäristöihin: laho-kaviosammaleeseen, liito-oravaan ja tummaverkkoperhoseen. Kohtalaisesti heikentäviksi arvioiduille vaikutuksille on esitetty lieventämistoimenpide-ehdotukset.

Ympäristöselvityksessä on tuotu esille hyvin alueen kaavatilanne, myös vireillä olevan asemakaavan osalta. Kantakaupungin yleiskaavassa Haapakorpeen valtatie 9 ja Tarastejärven eritasoliittymän eteläpuolelle osoitetun työpaikkojen ja elinkeinojen alueen osalta on todettava, että asemakaavan luontoselvitysten yhteydessä todettujen monien luontoarvojen vuoksi työpaikka-alueen tavoitteesta yleiskaavan osoittamassa mitassa on jouduttu luopumaan, ja alue osoitetaan pääosin virkistykseen ja ulkoliikunnan tarpeisiin.

Tampereen kaupunki on todennut Kangasalan kaupungille Ruutana-Tarastenjärvi-Asema osayleiskaavan valmisteluaineistosta antamassaan lausunnossa, että Tampereen seudun kehä 2 -maantien yhtymäkohta tulisi sijoittaa Ruutanantiellä Matkajärven itä/eteläpuolelle, jolloin tämä varaus ei ole ristiriidassa metaanin yhdysputken rakentamisen kanssa Haapakorven osalta. Kangasalan puolella Gasgridin tulisi olla kuitenkin yhteydessä

17.11.2025

Kangasalan kaupunkiin, jotta Tampereen kaupunginkin kannalta tärkeän kehätien toteutumista ei hankaloiteta.

Metaanin yhdysputkilinjaa on yhteensovitettu Haapakorven asemakaavan valmisteluaineiston kanssa. Suunnittelua toivotaan edelleen jatkettavan tiiviisti alueen asemakaavoittajan kanssa, jotta suunnitelmat tukisivat toisiaan, ja siirtolinjan tarpeettomilta mutkilta toisaalta välttyttäisiin. Linjasuunnittelussa ehdotetaan harkittavaksi Haapakorven asemakaava-alueen eteläosassa olevan tummaverkkoperhoselle suotuisan niittyalueen väistämistä pohjoisempaa, mikäli alueen suunnitteilla olevat hulevesiratkaisut ja luontoarvot se mahdollistavat.

Tampereen kaupunki pitää metaaninsiirtoputkea tarpeellisenä ja puoltaa hankkeen jatkovalmistelua. Ympäristövaikutusten arvioinnin pohjana olevien selvitysten, hankekuvauksen ja vaikutusarviointimatriisin katsotaan antavan hankkeesta pääosin riittävät tiedot. Erillisen YVA-prosessin käynnistämistä ei hankkeen koko ja vaikutusten paikallisuus huomioon ottaen nähdä hanketietojen ja arvioinnin perusteella tarpeellisenä. Mikäli siihen kuitenkin päädytään, tulee Tampereen kaupungin edustaja kutsua mukaan hankkeen arviointi- tai ohjausryhmään.

Pirkanmaan liitto huomauttaa, että kaavaselvitysliitteessä on otteita putkireitille sijoittuvista yleis- ja asemakaavoista sekä näiden merkinnöistä ja määräyksistä. Tästä tai muusta aineistosta ei kuitenkaan ilmene, onko kaavoissa annettu yleismääräyksiä, jotka tulisi huomioida reittisuunnittelussa ja hankkeen toteuttamisessa. Pirkanmaan liitto toivoo, että vastaavanlaiset hankkeet kuvattaisiin myös suhteessa maakuntakaavoihin, sillä näissä voidaan osoittaa muun muassa sellaisia uusia liikenteen ja yhdyskuntateknisen huollon yhteyksiä, joita ei ole tunnistettu ennen maakuntakaavaa valmistuneissa yleis- tai asemakaavoissa.

Pirkanmaalla ovat voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017), vuonna 2021 Pirkanmaahan liittyneessä Kuhmoisissa Keski-Suomen maakuntakaava (hyv. 1.12.2017) ja kaikkia Pirkanmaan kuntia koskeva, kokonaismaakuntakaavoja täydentävä elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava (hyv. 7.4.2025). Lisäksi maakuntavaltuusto on käynnistänyt 25.11.2024 teollisuuden uusien sijaintipaikkojen vaihemaakuntakaavoituksen.

Suunniteltu kaasuputken reitti sijoittuu voimassa olevissa maakuntakaavoissa pääasiassa työpaikka-, virkistys- ja taajamatoimintojen alueille ja Suoraman eritasoliittymän eteläpuolella maaseutualueelle. Pirkanmaan liitto kiinnittää huomiota siihen, että putken reitille sijoittuu lukuisia tie- ja sähköverkon kehittämiseen liittyviä tarpeita; merkittävästi parannettava moottoriväylä (valtatie 9), Kangasalta pohjoiseen ja etelään osoitetut voimalinjojen yhteystarpeet, Kangasalan ja Tarastenjärven sekä Hervannan ja Lentolan väliset 2-kehätien yhteystarpeet, merkittävästi parannettava valtatie 12 sekä Saarenmaan ohjeellinen sähköasema ja tähän liittyvä voimalinjan yhteystarve. Lisäksi reitti risteää Tampereen ja Kangasalan välisen yhdysvesijohdon yhteystarpeen kanssa.

17.11.2025

Elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan yleismääräyksen mukaan kaasun siirtoverkoston ja vedyn varastoinnin kehittämisessä on tunnistettava kunta- ja maakuntarajat ylittävät suunnittelutarpeet ja kiinnitettävä erityistä huomiota yhteensovittamiseen muun alueidenkäytön sekä kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen kanssa.

Pirkanmaan liitto olisi toivonut tarkempaa kuvausta siitä, kuinka edellä mainitut pitkän aikavälin kehitystarpeet tullaan huomioimaan kaasuputken suunnittelussa, ja liittykö näiden toteuttamiseen kenties erityisiä yhteensovittamisen kysymyksiä tai synergiaa; esimerkiksi valtatielle 9 on tunnistettu putkireitin kanssa risteävälle tieosuudelle merkittävä kehittämistarvetta, joka on syytä huomioida putkireitin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa – toisaalta putkireitti sijoittuu samaan maastokäytävään Tarastenjärven ja Kangasalan välisen 2-kehän ohjeellisen linjauksen eteläosuuden kanssa.

Pirkanmaan liitto ei näe maakuntakaavan näkökulmasta tarvetta YVA-prosessille, mutta toteaa, että lausunnossa esille tuodut seikat on tarpeen ottaa huomioon putkireitin ja sen rakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että maakaasuputki on onnistuneesti sijoitettu siten, että se ei asetu maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin tai maisema-alueille. Putki ei myöskään uhkaa paikallisesti merkittäviä rakennetun ympäristön tai maiseman arvoja. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että hanke ei johda merkittäviin, maiseman tai rakennetun ympäristön arvoja haittaaviin vaikutuksiin, vaan ne on onnistuttu välttämään jakeluputken sijaintipaikan osaavalla suunnittelulla. Kaasuputken etäisyys kaikkiin olemassa oleviin rakennuksiin on vähintään 5 metriä. Maanalaisen putken näkyvät vaikutukset maisemiin ja rakennettuun ympäristöön liittyvät sen merkitsemiseen sekä putken alueelle jätettävään puuttomaan maastokäytävään.

Arkeologisen kulttuuriympäristön osalta Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että hankealueen vaikutusalueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita, kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Tämänhetkisten tietojen mukaan hankkeesta ei siis koidu uhkaa arkeologiselle kulttuuriperinnölle. Hankealuetta sivuaa tai sillä on tehty useita arkeologisia inventointeja, jotka kuitenkin ovat osin vanhentuneita eivätkä kata koko aluetta. Ne eivät ole myöskään riittävän yksityiskohtaisia kyseiselle hankkeelle. Kaasuputken linjaukselta tai läheisyydestä on havaintoja mahdollisista arkeologisista kohteista Maanmittauslaitoksen vinovalovarjostekuvissa, ja linjan eteläosan läheisyydestä on tehty muinaisesinelöytöjä. Lisäksi kaasuputki kulkee osin rakentamattomilla alueilla, joilta on mahdollista löytää elinkeinon liittyviä arkeologisia kohteita kuten tervahautoja tai hiiimiiluja. Siksi on pidettävä mahdollisena, että linjalta löytyisi vielä tuntemattomia esihistoriallisia tai historiallisen ajan muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Tästä syystä Pirkanmaan

17.11.2025

maakuntamuseo katsoo, että kaasuputken linjauksella tulee toteuttaa arkeologinen inventointi. Selvitystarve koskee koko kaasuputkilinjaa työmaa- ja vaikutusalueineen. Hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön voidaan arvioida luotettavasti vasta tehdyn arkeologisen inventoinnin tuloksen perusteella. Maakuntamuseon on lausunnossa antanut ohjeet arkeologisen inventoinnin suorittamiseen ja raportointiin.

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että hankkeella ei alustavasti arvioituna olisi niin merkittäviä haitallisia vaikutuksia alueen kulttuuriympäristön arvoihin, että YVA-menettely olisi kulttuuriympäristön näkökulmasta hankkeessa välttämätön. Varmuudella asiaa voidaan kuitenkin arvioida vasta arkeologisen inventoinnin valmistuttua.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes huomioi lausunnossaan, että Gasgrid Finland Oy:n suunnitteleman metaaniputken pituus on yhteensä noin 14 kilometriä, halkaisija DN315 ja mitoituspaine 8 bar. Putken painetason perusteella metaaniputki luokitellaan jakeluputkeksi. Metaaniputken suunniteltu pituus ja halkaisija jäävät selvästi alle YVA-lain liitteen 1 kohdassa 8 a) mainituista. Tukesin näkemyksen mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa ko. hankkeeseen.

Fingrid Oyj:llä ei ole tarvetta ottaa kantaa YVA-menettelyn tarpeellisuuteen. Fingrid lausuu mielellään hankkeesta jatkossa ratkaisujen tarkentuessa. Muiden kuin Fingridin omistamien voimajohtojen osalta hankkeen tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

ELY-keskus on toimittanut määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot tiedoksi hankkeesta vastaavalle mahdollista vastineen antoa varten 21.10.2025. Gasgrid ei nähnyt tarpeelliseksi antaa vastinetta, mutta annetut lausunnot huomioidaan tarkentuvassa suunnittelussa.

PIRKANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

Gasgrid Finland Oy:n suunnitteleman metaanin yhdysputken rakentaminen, Tampere ja Kangasala -hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Hankeluettelotarkastelu

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. Hankeluettelon kohdan 8 a) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan öljyn, kemikaalien tai kaasun siirtoihin tarkoitettujen putkien rakentamiseen, joiden halkaisija on yli DN 800 millimetriä ja pituus yli 40 kilometriä.

17.11.2025

Suunnitellun metaaniputken halkaisija on DN 315 millimetriä ja pituus yhteensä noin 14 kilometriä. Hanke on kooltaan kaasun siirtoputken halkaisijaa tarkastellessa noin 40 % ja putkilinjan pituutta tarkastellessa 35 % hankeluettelon mukaisesta hankkeesta. Koska metaaniputken suunniteltu halkaisija ja pituus jäävät alle YVA-lain liitteen 1 kohdassa 8 a) hankeluettelon mukaisen raja-arvon, hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä suoraan hankeluettelon perusteella.

Yksittäistapaustarkastelu

Sovellettavat säännökset

YVA-lain 3 §:n 2 momentin nojalla arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Säännöksen 3 momentin mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen 2 §:ssä.

Päätettäessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta voidaan ottaa huomioon myös mahdollisuudet vähentää vaikutuksia tehokkaasti. Tämä päätös on tehty ottaen huomioon lieventämistoimet, jotka on esitetty ympäristöselvityksessä.

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne

Suunniteltu metaanin jakeluputki on halkaisijaltaan ja pituudeltaan vähäisempi kuin hankeluettelossa mainitut kaasun siirtoputket.

Putken suunniteltu linjaus kulkee pääosin harvaan asutuilla alueilla. Linjan sijoittelussa on pyritty hyödyntämään avoimia peltoaukeita ja niittyjä, olemassa olevan avojohtokäytävän vierialuetta ja olemassa olevien raittien ja liikennealueiden vierialueita. Sijainnin valinnalla on minimoitu puuston kaatamisen tarve luonnontilaisilta ja talousmetsäkäytössä olevilta metsäalueilta.

Kaasuputken reitillä on useita huomioitavia luontoarvoja, jotka on kartoitettu hankkeen ympäristöselvityksessä. Pääosa näistä on suojeltujen lajien tai luontotyyppien pienialaisia esiintymisalueita. Selvityksen mukaan hankkeen suunnittelua jatketaan toteutussuunnittelulla, jonka yhteydessä linjausta voidaan edelleen täsmentää rakentamiskustannusten optimoimiseksi ja ympäristövaikutusten minimoimiseksi. ELY-keskus toteaa, että ympäristöselvityksessä havaitut luontoarvot ovat pääosin kierrettävissä tai muutoin huomioitavissa putken rakentamisen yhteydessä.

17.11.2025

Hankkeella ei todennäköisesti ole laadultaan ja laajuudeltaan hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä luontovaikutuksia. ELY-keskus ohjeistaa tarkemmin luonnonsuojelulain mukaan turvattujen luontoarvojen huomioimisesta, kun ympäristöselvitys tulee lausunnolle.

Ympäristöselvityksen mukaan rakentamisen yhteydessä pois vietävien maamassojen laatu tutkitaan tarvittavilta osin kohonneen arseenipitoisuuden tai mustaliuskeiden vuoksi ja laatu huomioidaan maa- tai kiviaineksen sijoituspaikassa. ELY-keskus pitää rakentamisaikaisten vaikutusten hallintaa asianmukaisena ja riittävänä toimenpiteenä maa- tai kallioperän kaivamisesta aiheutuvien riskien ehkäisemiseksi. Lieventämistoimenpiteet huomioiden hankkeella ei ole sellaisia merkittäviä vaikutuksia maa- ja kallioperään tai pohjaveteen, että se edellyttäisi YVA-menettelyä.

Putkiston sijainnissa on väistetty alueella sijaitsevia soita ja lammet sekä niiden välittömät rantavyöhykkeet. Alueella olevat vesistöt on kierretty siten, että väliin on jätetty vähintään 50 metrin suojavyöhyke. Pintavesien osalta vaikutukset liittyvät rakentamisaikaan ja ovat paikallisia ja lyhytkestoisia. Putki kulkee luonnontilaisen kaltaisen puron yli, johon aiheutuu häiriötä rakentamisen aikana. Selvityksen mukaan vaikutuksia voidaan lieventää tarkalla reittisuunnittelulla ja ajoittamalla rakentamisaikaiset kaivuutyöt routa-aikaan. ELY-keskus muistuttaa, että vesistöjen ja pienvesien tilaa ei tule heikentää. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida mahdollinen vesilainmukaisen luvan tarve, mikäli purouoman luonnontilaisuus on hankkeen johdosta vaarassa heikentyä.

Putkilinjan maisemavaikutukset aiheutuvat puuston poistamisesta noin 20–30 metrin levyiseltä alueelta. Putkilinjan vaikutusalueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita, kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää lausunnossaan selvitystarpeita arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Ympäristöselvityksen perusteella vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön eivät ole sellaisia, että ne edellyttäisivät YVA-menettelyä.

Hanke ei ole ristiriidassa olemassa olevan muun maankäytön kanssa. Rakentaminen voi hetkellisesti aiheuttaa haittaa kaavanmukaiselle maankäytölle. Ympäristöselvityksessä on selvitetty Tampereen ja Kangasalan kaupunkien asema- ja yleiskaavat putkilinjan reitiltä ja sen läheisyydestä. Suunnittelun edetessä Tampereen kaupunki näkee yhteensovittamisen tarvetta Haapakorven asemakaava-alueen kanssa.

Ympäristöselvityksessä ei ilmene onko yleis- ja asemakaavojen tai maakuntakaavan merkinnöt ja määräykset huomioitu suunnittelussa. Pirkanmaan liitto huomio lausunnossaan, että maakuntakaavassa voi olla sellaisia liikenteen ja yhdyskuntateknisen huollon yhteyksiä, joita ei ole tunnistettu vielä muissa kaavatasoissa. Selvityksen mukaan suunnittelussa on huomioitu olemassa olevat vesihuollon putkistot, tele- ja sähkökaapelit sekä kaukolämpöputkistot. Pirkanmaan liiton ja Tampereen kaupungin

17.11.2025

huomiot suunnitteilla olevista tie- ja sähköverkoista sekä yhdysvesiputkesta on syytä huomioida suunnittelussa. Yhteisvaikutukset olemassa olevien ja hyväksytyjen hankkeiden osalta jää epäselväksi ympäristöselvityksessä. Putkilinjan reitin valinnalla on voitu ja voidaan tarvittaessa välttyä merkittäviltä yhteisvaikutuksilta.

Rakentamisen jälkeen alueen pellot ja niityt ennallistetaan ja peltoalueita voidaan edelleen käyttää viljelyskäytössä. Metsään sijoittuva putkilinja on pidettävä avoimena pysyvän käyttöoikeusalueen (5 m) leveydeltä. Kaasuputken rakentamisesta voi aiheutua tilapäistä ja paikallista rakentamisen aikaista liikenne-, este-, melu- sekä pölyhaittaa. Käytön aikana kaasuputki ei aiheuta haittaa ihmisten elinoloihin tai viihtyvyyteen.

Johtopäätös

Hankkeen ominaisuuksien, sijainnin ja vaikutusten luonteen huomioiden sekä esitettyjen selvitysten ja lausunnoissa esiin tuotujen asioiden perusteella hankkeesta tai hankkeiden yhteisvaikutuksista ei arvioida aiheutuvan laajuudeltaan tai laadultaan YVA-lain hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia vaikutuksia, joiden perusteella voitaisiin edellyttää YVA-menettelyn soveltamista hankkeessa.

Mikäli hanke kuitenkin olennaisesti muuttuu esitetystä tai sitä myöhemmin laajennetaan, tulee YVA-menettelyn tarve arvioida uudestaan.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

YVA-lain 31 §:n mukaisesti hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3 §, 11 §, 12 §, 13 §, 31 §, ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen (YVAL 37 §:n 1 mom.). Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa

17.11.2025

järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan. (YVAL 37 §:n 2 mom.)

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle ja tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Päätöstä koskeva julkinen kuulutus sekä kuulutettava päätös ovat kuulutusaikana 18.11.–17.12.2025 yleisesti nähtävillä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivuilla (<https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pirkanmaa>). Tieto kuulutuksesta pyydetään myös julkaisemaan Tampereen ja Kangasalan kaupunkien verkkosivuilla.

ASIAN KÄSITTELY

Lausunnon on esitellyt ylitarkastaja Katja Sippola ja ratkaissut johtava lakimies Maria-Pia Karppela. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Liitteet	Valitusosoitus (hankkeesta vastaavalle)
Jakelu	Gasgrid Finland Oy (saantitodistuksella) FCG Rakennettu Ympäristö Oy
Tiedoksi, sähköisesti	Kangasalan kaupunki Tampereen kaupunki Pirkanmaan liitto Pirkanmaan maakuntamuseo Pirkanmaan ELY-keskus / L-vastuualue Pirkanmaan Pelastuslaitos Fingrid Oyj Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Tämä asiakirja PIRELY/8795/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/8795/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Sippola Katja 17.11.2025 09:51

Ratkaisija Karppela Maria-Pia 17.11.2025 09:50